

Приложни изследвания
Applied Researches

РОДИТЕЛИТЕ И ДРУГИТЕ ВЪЗРАСТНИ – ПАРТНЬОРИ И ПОМОЩНИЦИ НА УЧИТЕЛИТЕ В ПРОЦЕСА НА ОБРАЗОВАНИЕ И ВЪЗПИТАНИЕ НА ДЕЦАТА

**Десислава Дянкова
Радка Пенева**

СОУ „Вела Благоева“ – Велико Търново

Деца постъпват в училище с огромни запаси от знания и умения. Те са придобили речевни умения и могат да контактуват успешно с другите хора. Усвоили са множество самообслужващи ги умения и могат да боравят с по-елементарни предмети и инструменти. Имат понятие за маниери, обществено поведение и обичаи, както и за междуличностните отношения.

През тези ранни години се оформя и основното чувство на индивида за самия него и подходът му към заобикалящия го свят. Как е могло да се научи толкова много само за тези кратки седем години?

В основата на подобно израстване стои уникалната и здрава връзка между детето и родителите. Родителите са първите учители и възпитатели в живота на детето си. Ние гледаме на родителите като на партньори и помощници в процеса на образование и възпитание на децата.

В днешното променящо се общество семейната единица се определя по нов начин. Семействата са толкова различни, колкото са различни и членовете в тях. Според нас успешното сътрудничество между родители и училище може да се постигне по два начина:

1. Чрез постоянна, ясно определена двустранна връзка.
2. Чрез разнообразни начини на ангажиране.

Първата среща с родителите провеждаме една седмица преди започване на училище с цел запознаване. От тях научаваме какви цели да си поставим през годината относно развитието на детето им. Родителите попълват следната анкета:

Анкета за родителите

1. Какво бихте искали да научи Вашето дете през тази учебна година?
2. Какви занимания да му бъдат предоставени?
3. Има ли нещо по-особено относно Вашето дете, за което трябва да се внимава?

4. С какво най-много се гордеете, когато стане въпрос за детето Ви?
5. Къде обича да играе и кои са любимите му игри и занимания?
6. Какво прави детето Ви, когато е разстроено? Как най-лесно може да се успокои?
7. Какво още бихте искали да знаем за вашето дете?
8. Как бихте искали да участвате в учебния процес в клас или в училището тази година?

На последния въпрос родителите отговарят чрез „ръка за помощ“. (Приложение 1).

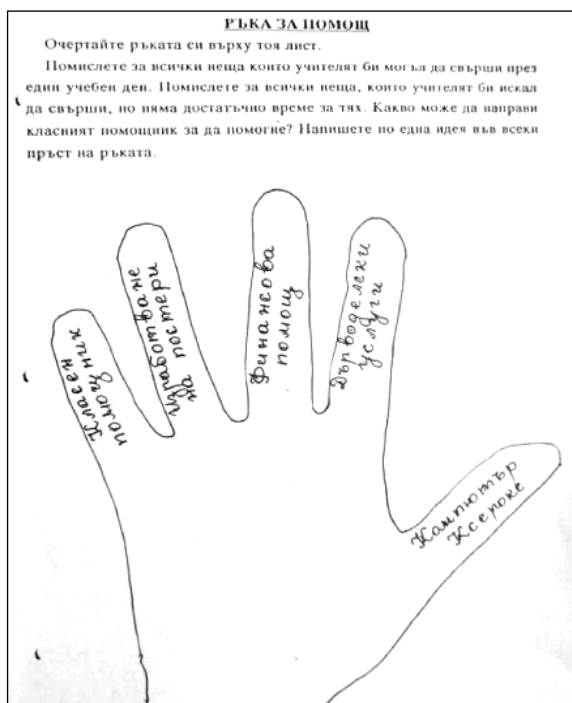
Стъпките, следващи срещата, са много важни за установяване на откритост в бъдещите диалози. За близко отношение с майката и бащата използваме Стаята на семейството – стая, обзаведена специално за индивидуални срещи със семействата. Поддръждането на мебелите в нея показва, че това е място за среща на равнопоставени хора, които се събират, за да споделят дадена информация. Самият факт, че училището осигурява такава стая, означава, че то наистина иска родителите да се включат в процеса на обучение и възпитание и оценява техния принос.

Всяка училищна обстановка предлага много възможности и разновидности за използване на възрастните помощници:

- Оформяне на позитивна среда.
- Изработване на постери и участие в утринни срещи.
- Помощници при работа в екип.

Понякога родителите могат да работят с отделни ученици или малки групи деца, да подготвят материали или да предложат нови дейности.

От няколко години ние работим със студентите от специалност „Социална педагогика“ на Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“, които проявяват интерес към по-различните форми и начини на общуване със семейството.

Приложение 1

Когато родителите се включват в работата на децата, те осъществяват положителната връзка между семейството и училището. Децата особено много се радват и се гордеят, когато участват собствените им родители. Какво носи това на родителите:

1. Възможност за реална преценка за техните деца в училищната обстановка.
2. Възможност да споделят таланта, интересите и квалификацията им като положителен модел за всички деца.
3. Децата имат възможност да видят родителите си в нова светлина.
4. Възможност за по-добра представа за ежедневните занимания и преживявания на техните деца.

Много е важно да насърчаваме възрастните да бъдат помощници на своите деца и възрастни.

Препоръки към родителите за стимулиране на детското четене:

1. Четете всеки ден на детето. (В тефтерче вписвайте датата и заглавието на прочетеното.)
2. Нека и то да Ви чете.
3. Обсъждайте прочетеното.
4. Отделяйте ежедневно време, когато всички възрастни четат.
5. Стимулирайте детето да чете на някого (любима играчка, животно и др.).
6. Стимулирайте детето да реагира на прочетеното (рисунка, слово).
7. Провокирайте читателския интерес на детето.
8. Обогащавате домашната библиотека.

Формуляр за напредъка на детето

Дата:.....

Родител на:.....

Вашето дете ще донесе своята папка възрастни, за да я разгледате

Моля, отговорете на следните въпроси:

Разгледахте ли папката заедно с детето?.....

Коя част от нея Ви хареса най-много?.....

Напредъкът на детето Ви изненада ли Ви? Защо?.....

Имате ли въпроси за нещо в папката?.....

Как оценявате усвоените от вашето дете знания?....

а) отлични   б) много добри   в) добри

г) задоволителни   д) незадоволителни

Родител: .....

Приложение 2

Когато родителите се чувстват част от обучението на децата си, те започват по-добре да оценяват усилията на учителите.

Самостоятелните работи, рисунки, проекти, сбирки и изработените книжки съхраняваме в папки, които предоставяме периодично на родителите с желание да изразят отношение към напредъка, който е постигнало тяхното дете, чрез формуляр за напредъка на детето (Приложение 2).

Изключително важно е редовно да се признава и оценява свършеното от възрастните помощници. Винаги, когато има възможност, им изказваме похвала за усърдието им. Този подход вдъхновява възрастните да се ангажират повече, да бъдат още по-всеотдайни и да очакват с нетърпение следващото си посещение.

Показаните ентусиазъм и уважение от страна на възрастните помощници в класната стая са заразителни. Децата винаги се влияят от тези неща и се стремят да им подражават.

**На семействата благодарим по различни
начини:**

Табло за благодарност

Благодарствено писмо

Приложение 3

Връзката между родителите и училището се основава на доверието. Ефективното общуване поражда и взаимно доверие. Нашите наблюдения показват, че когато учителят общува с родителите, трябва да бъде:

1. Приятелски настроен – така насърчава хората по-свободно да говорят, същевременно трябва да изразява уважение, тактичност.
2. Спокоен – така не се поддава на нервен натиск.
3. Внимателен – такъв събеседник обича да изслушва другия и проявява интерес към казаното от него.
4. Оживен – така бързо установява контакт, използва повече жестове и изразения на лицето.

Формирането на умения за взаимно разбирателство, толерантност, чувство за отговорност и самодисциплина никога не е било толкова необходимо, колкото днес. Партньорството между дома, училището и обществото се укрепва чрез изграждане на отношения на доверие и взаимна доброжелателност, повишава знанията на родителите по отношение на най-подходящите стратегии за обучение и възпитание на собствените им деца.

Desislava Dyankova - senior teacher
Radka Peneva - senior teacher

✉ Vela Blagoeva Secondary school
1 "K. Panitsa" Str.
5000 Veliko Tarnovo, Bulgaria
e-mail: sou_vb_vt@abv.bg